የሃገሪቷ ወቅታዊ የደህንነት ስጋት ትንተና

መግቢያ

ሃገሯችን በአሁኑ ሰአት ከፍተኛ እና ውስብስ የብሄራዊ ደህንነት ስጋቶች እና አደጋዎች ተጋርጠውባት ይገኛል። በተለያየ ደረጃ እና ሜዳክ ሊገለጽ የሚችል የደህንነት ስጋት ያለ ሲሆን በዋናነት በሃገር ውስጥ እና የውጪ የደህንነት ስጋቶች ብለን ልንከፍላቸው እንችላለን። በተለይ የውጪየደህንነት ስጋት በሃገር ውስጥ ደህንነት ላይ የሚያሳድረው ተጽኖ ከፍተኛ ሚሆኑ ሚሳት የለበትም። ይህ "የሃገሪቷ ወቅታዊ የደህንነት ስጋት ትንተና" በዋናነት ትኩረት የሚያደርገው ተጨባጭ የብሄራዊ የደህንነት ስጋቶች ላይ ነው። ይህን የስጋት ትንተና ለማቅረብ የተጠቀማት የሚጃ ምንጭ የሰው ሚጃ ምንጭ ሲሆን የሚጃ ምንጮችን ደህንነት ከሚጋገጥ አንጻር ጥሬ ሚጃዎችን ለየብቻ አስቀምጦ የትንተናውማ ሻ ምን እንደሆነ ለማሳየት አይሞክርም። በሚሆኑምየሚጃ ነጥቦችን በግልጽ እንዲለዩ ተድርጎ በትንተና ውስጥ አልተቀማጠምም። ይህ ትንተና 4 ክፍሎች ያሉት ሲሆን የመጀሚያውክፍል ዋና ዋና የሚባሉ ወቅታዊ የብሄራዊ ደህንነት ስጋቶች ነው። ሁለተኛውክፍል ከምርጫደህንነት ጋር የተያያዙ ነጥቦች የሚሱበት የምርጫደህንነት ጉዳዮች ሲሆን ሶስተኛውኢዜማ ሊከተላቸው የሚቡ አቅጣጫዎችን የያዘ ክፍል ነው። አራተኛውና የሜጨረሻው ክፍል በመንግስት በኩል ሊወሰዱየሚቹሉ ምክረሃሳቦችን የያዘ ነው።

ክፍል አንድ፡ ወቅታዊ የብሄራዊ ደህንነት ስጋቶች

የሃገሪቷ አንድነት እና ህልውና የሜፈታተኑ ተጨባጭየብሄራዊ ደህንነት ስጋቶች እየተከሰቱ ይገኛሉ። ይህ ተጨባጭየብሄራዊ ደህንነት ስጋቶች የተለያየ ሜዳክ እና ተዋንያን ያሉት ሲሆን የስጋት ማስናቸውእና አድማሳቸውበሃገሪቷ ላይ እንደሚያሳድሩት ተጽኖም የተለያየ ነው። ቀጥሎ ዋና ዋና የሚባሉ የሃገር ውስጥ ተጨባጭየደህንነት ስጋቶች እና የውጭ ተጨባጭ የደህንነት ስጋቶችን ለየብቻበማፈል እንማለከታለን፡-

1. የሃገር ውስጥ ተጨባጭየደህንነት ስጋቶች

ዋና ዋና የሚባሉየሃገር ውስጥ ተጨባጭየደህንነት ስጋቶች እንደሚከተለውቀርበዋል፡-

1.1.እየተራዘመየመጣውበትግራይ ያለውጦርነት

በትግራይ ክልል እየተካሄደ ያለው ጦርነት በህወሃት ታጣቂዎች እና በፌደራል መንግስቱ መካከል የሚካሄድ ነው። በዚህ የጦርነት ሂደት ላይ የኤርትራ ሚና ከፍተኛ ነው። በፌደራል መንግስቱ በኩል የማላከያ ሃይል እና የኤርትራ ሰራዊት በቅንጅት ነውበህወሃት ታጣቂዎች

ላይ እርምጃዎችን እየወሰዱ ያሉት። የህወሃት ታጣቂዎች የሚላከያ ሰሜን እዝ ላይ ጥቃት ሰንዝረውአብዛኛውን ሃይል የተቆጣጠሩበትና የፌደራል ሚላከያ ሃይል እና የኤርትራ ሰራዊት በቅንጅት (የአሚራ ልዩ ሃይል ሜ ከፍተኛ ሚሆኑን ሳይረሳ በተለይ ወልቃይት፣ ቃፍታ ሁሚራ እና ራያ አካባቢዎች ላይ የተደረጉ ጦርነቶች ላይ በሰፊው ተሳትፏል) የሚሌሶ ማጥቃት እርምጃዎችን ወስደው ህወሃትን ከሚቀሌ ያስወጠበት ሁኔታ እንደነበር ይታወሳል። በዚህ የጦርነት ሂደት የህወሃት የሚደበኛ ወጪያ የሚድረግ አቅምበከፍተኛ ሁኔታ ሊዳከምችሏል።

ህወሃት ከክልል ስልጣን ከተወገደ በኋላ በተለያዩ አካባቢዎች የሽምቅ እና ከፊል ሚደበኛ የውጪያ ስልቶችን በማከቀም ከሚላከያ እና ከኤርትራ ሰራዊት ጋር እየተዋጋ ይገኛል። የሚላከያ እና የኤርትራ ሰራዊት በጋራ በሚውስዱት እርምጃ ሚደበኛ ጦርነት የሚድረግ አቅም የነበረው ህወሃት አሁን ሽምቅ እና ከፊል ሚደበኛ የውጪያ እንቅስቃሴ ወደ የሚያደርግበት ሁኔታ ተለውጧል። የሽምቅ እና ከፊል ሚደበኛ የውጪያ ስልት የሚከቀሚውን የህወሃት ታጣቂዎች የፌደራል ሚላከያ እና የኤርትራ ሰራዊት በሚውስዱት እርምጃ ጩሶውኑ ማጥፋት አልቻሉም። የህወሃት ታጣቂዎች የሚነቀሳቀሱበት ነጻ የገጠራማ ቀጠናዎች አሏቸው። ከነዚህ የገጠራማ አካባቢዎች እየተነሱ የደፈጣ ጥቃቶች ይፈጽማሉ፤ የተደራጀ ዝርፊያዎችን ያከናውናሉ፤ ከፌደራል ሚላከያ እና ከኤርትራ ሰራዊት ጋር አነስተኛ ወጪያዎችንም ያደርጋሉ። ይሄም የተራዘምየጦርነት ሂደት ውስጥሊያስገባየሚቻልበት እድል ሰፊእንደሆነ ያሳያል።

የህወሃት ከፍተኛና ተጽኖ ፈጣሪ አካላት በቁጥጥር ስር አለመዋላቸውወይምየእርምጃውሰለባ አለሚሆናቸው የህወሃት ታጣቂዎች በተለያዩ ቦታ ለሚያደርጉት እንቅስቃሴ ከፍተኛ የሆነ የሞራል ስንቅ ሁኗቸዋል። በተለይ በተለያዩ የትግራይ አካባቢዎች ያሉ የትግራይ ወጣቶች ወደ ህወሃት ታጣቂዎች የሚ ቡ ሚሆኗቸው ጦርነቱን በቀላሉ እንዳይቋጭ ያደርገዋል። ህወሃት በትግራይ ወጣቶች ዘንድ ከፍተኛ ተቀባይነት ያለውድርጅት ሚሆኑ እየተደረገ ካለውየውጪያ ሂደት ማንዘብይቻላል።

የፌደራል ሚላከያ ሃይል ከኤርትራ ሰራዊት ድጋፍ ውጪሚሉ ትግራይን ሚቆጣጠር የሚቻል አቅም የሌለው በሚሆኑ በትግራይ ውስጥ የሚደረጉ የውጪያ ሂደቶችን ሚሉ ለሚሉ ለመቆጣጠር አላስቻለውም። በአሁን ሰአት ካለ የኤርትራ ሰራዊት እገዛ በሚላከያ ሃይል ብቻ የህወሃት ታጣቂዎች ላይ የሚደረገው ዘመቻ ውጤታማ የሚሆን እድሉ ዝቅተኛ ነው። የኤርትራ ሰራዊት ከትግራይ እንዲወጣበአለምአቀፍ ተቋማት እየሚጣያለውጪፍ እና የኤርትራ ሰራዊት በተራዘመ የጦርነት ውስጥ የሚ ባ ከሆነ እንዲሁምከኢትዮጵያ ሚላከያ ጋር በውጪያ ስልትና አፈጻጸም ላይ የሚኖረውልዩነት እየጎላ ከሚሄየኤርትራ ሰራዊት በትግራይ ውስጥ የሚቆይበት ጊዜ አጭር የሚሆን እድል አለው። ይህምየኤርትራ ሰራዊት የኢትዮጵያ ሚላከያ ሃይል እራሱን በሚ ባ

ሳያደራጅ ከትግራይ የሚወጣ ከሆነ ከህወሃት ጋር የሚደረገውጦርነት ብዙ አደጋዎች ይዞ ሊመጣ እንደሚችል ይታመናል። የኢትዮጵያ ሚኒላከያ በአሁኑ ሰአት ብቻውን ጦርነቱን ሚድረግ የሚችልበት የአቅምደረጃ ላይ ያለሚሆኑ ሲታይ የህወሃት ታጣቂዎች እራሳቸውን የሚያደራጁበት እና መንግስትን የሚዳደሩበት ሁኔታ የጭጠር እድል ስለሚፈራቸውአካባቢው ወደ ተራዘመ የጦርነት ሁነት ውስጥእንዲገባ ሊያደርገውይችላል።

በትግራይ እየተካሄደ ያለውጦርነት በንጹሃን ህዝብ ላይ እየፈጠረ ያለውየተጓዳኝ ጉዳቶች (collateral damages) ከፍተኛ ሚሆን የትግራይ ወጣቶች የህወሃትን የትጥቅ እንቅስቃሴ እንዲደግፉ እያበረታታቸውይገኛል። በሚኒላከያ እና በኤርትራ ሰራዊት የሚፈጸሙኢ ሰብአዊ ድርጊቶች የትግራይ ህዝብ በፌደራል መንግስቱ ላይ ያለውን አመኔታ እየሸረሸረ ይገኛል። በሚሆኑምለህወሃት የተራዘመየጦርነት ስልት የተመቹ ሁኔታ ይፈጥራል። የትግራይ ጊዜያዊ መንግስት በትግራይ ያለውን አጠቃላይ የቀውስ ሁኔታ በሚመጥን መንገድ እንቅስቃሴ እያደረገ አለማኘቱና ህብረተሰቡን ከህወሃት እንቅስቃሴ ለማጠል የሚደረገውእንቅስቃሴ ደካማ ሚሆን ህወሃትን የበለጠ ተጠቃሚእያደረገ ይገኛል። በተለይ ጊዜያዊ አስተዳደሩ የቀውስ ሁኔታውን የሚመጥን አፋጣኝ እርምጃዎችን መውሰድ የሚያስችል ዝግጁነትና አቅም ባላቸው አካላት የተዋቀረ አለሚሆኑና ይህ የሚፈጥረው ክፍተት ህወሃት እየተጠቀማበት ይገኛል። በጊዜያዊ አስተዳደር ውስጥ ያሉ አሚራር አካላት ውስጥምህወሃትን የሚደግፉ ሰዎች በብዛት መኖራቸው ህወሃት የሚጃ እጥረት እንዳይኖርበት አድርጓል። በሚሆኑም በህወሃት ላይ የሚወሰደውእርምጃ በቀላሉ ውጤታማእንዳይሆን ከሚያደርጉት ጉዳዮች ውስጥ አንዱ በጊዜያዊ አስተዳደሩ ውስጥ ህወሃትን የሚጠቅሙአሻጥሮች ተጠቃሽ ናቸው።

ባጠቅላይ ከህወሃት ጋር የሚደረገውየጦርነት ሂደት በፍጥነት አለማከናቀቁ አካባቢውላይ ዘርፈ ብዙ ችግሮችን እያስከተለ ይገኛል። ህወሃትምእራሱን ለተራዘመጦርነት እያዘጋጀና የመንግስት ሃይልን በተራዘመየጦርነት ሂደት አሽንፋለውወደሚለውየሽምቅ እና የከፊል መደበኛ የስልት እንቅስቃሴ ውስጥ ሊገባየቻለው። በዚህ የተራዘመየጦርነት ስልት መንግስት ላይ ከተለያዩ አካላት ጫፍዎችን እንዲፈጠር በሚድረግ እና መንግስት በትግራይ እና በአካባቢው ተረጋግቶ ማስተዳደር እንዳይችል የሚያደርግ ስራዎችን በማራት የመንግስትን ቅቡልነት ማጣት ዋነኛ ስራቸው ሆኗል። በተለይ የኤርትራ ሰራዊት ከትግራይ እንዲወጣ የሚያደርግ የተቀናጀ ስራዎችን በማራት ላይ ይገኛሉ። የኢትዮጵያ ሚኒላከያ ሃይል አቅማ አዳብሮ ማሉ ለማሉ የትግራይን አካባቢ መቆጣጠር የሚያስችል ስራዎችን እስከሚሰራ ድረስ የኤርትራ ሰራዊት ቀድሞየሚወጣበትን ሁኔታ የሚያፋጥኑ የተቀናጁ እንቅስቃሴዎችን ከሌሎች ህወሃትን ከሚደግፉ አካላት ጋር እየሰሩ ነው። በሚሆኑ የኤርትራ ሰራዊት ቀድሞየሚወጣከሆነ

የማላከያ ሃይልን ማሸነፍ አያቅተንም የሚል ድምዳሜ ላይ በመድረሳቸውና አጠቃላይ የፕሮፓጋንዳ አቅጣጫቸውየኤርትራ ሰራዊት ከኢትዮጵያ ሊወጣየሚችልበትን ሁኔታ ላይ ተጽኖ እንዲያሳድር አድርገውእየቀረጹት ያለው።

ህወሃት በትግራይ ላይ ያለውን ከፍተኛ የማላከያ ሃይል ክምችት ለማቀነስና ዳግም የበላይነቱን ለማጨበት እንዲያስችለውበሃገሪቱ የተለያዩ አካባቢዎች ስጋት እና አደጋዎች እንዲፈጠሩ ለማድረግ የሚያስችለውን ስራዎች ከወኪሎቹ ጋር እያከናወነ ይገኛል። ይህም የማላከያ ሃይል በየአቅጣጫውእንዲበተን በማድረግ በትግራይ ላይ የሚኖረውን የምት አቅም እንዲቀንስ አድርጎ መንግስትን ወደ የተራዘመ ጦርነት ውስጥ እንዲገባ በማድረግ በተራዘመ ጦርነት ማሸነፍ የሚለውን ስልቱን የሚፈጽምበት ሂደት ነው። በሚሆኑም የትግራይ ጦርነት በአጭር ጊዜ የሚይጠናቀቅ ከሆነ ከኢትዮጵያ የብሄራዊ ደህንነት አደጋነት አልፎ በቀጠናው ላይ የሚያጣውስጋት ከፍተኛ ነው።

1.2.መንግስትን በሃይል ለማጣል የሚደረግ እንቅስቃሴዎች

እራሳቸውን በትጥቅ ያደራጁ እና የሚደራጀት ሂደት ላይ ያሉ ሃይሎች መንግስትን በአጭር ለማጣል እንቅስቃሴዎችን እያደረጉ ይገኛሉ። ከነእዚህ ውስጥ በብሄራዊ ደህንነት ስጋት ደረጃ የሚታዩትን ሶስት አካላት ቀጥሎእንማለከታለን፦

1.2.1. ህወሃት

ከህወሃት ጋር ተያይዞ የሚሱ ጉዳዮችን በሰፊውከላይ ያነሳነውቢሆንምየህወሃት ዋነኛ አላማ ተሟልሶ በሃይል የክልሉን ስልጣን መያዝ ነው። ቀጥሎም ከሌሎች ከሱ ሃሳብ ጋር ከሚመጹት ጋር የፌደራሉን ስልጣን መያዝ ነው። በሃገር ውስጥየህወሃት ዋነኛውአጋር ኦነግ በተለይ እራሱን የኦሮሞነጻነት ሰራዊት ብሎየሚጠራው፤ መንግስት ግን ኦነግ ሸኔ የሚባለው ሃይል ነው። እንዲሁምየብሄር ድርጅቶች ህወሃት ስልታዊ አጋሩ አድርጎ ይቆጥራቸዋል። ከውጪ በኩል በዲያስፖራውየሚኘውየትግራይ ማህበረሰብ የህወሃት ደጋፊ እንደሆነ ያምናል። የዲፕሎማሲ እና የፕሮፓጋንዳ እንዲሁምየአሻጥር ስራዎችን የሚያከናውኑ የህወሃት ዋነኛ ደጋፊዎች በዲያስፖራውአሉ። በሌላ በኩል ከውጪመንግስት በነበረበት ጊዜ የማረተውወዳጅነት ለሚያከናውኑውእንቅስቃሴ እንደሚዳውያምናል። በተለይ በሱዳን እና ግብጽ መንግስት ውስጥ ያሉ አካላት ጋር ባለውወዳጅነት ምክንያት ከነዚህ አካላት ከፍተኛ ድጋፍ እንደሚደረግለት ያምናል። አንዳንድ ድጋፎችምእየተደረጉለት ይገኛል። በማከለኛው ምስራቅ አካባቢ ካሉ ሃገሮች ጋር በቀደምት ወዳጆቹ አማካኝነት አዲስ ወዳጅነት ለመፍጠር እንቅስቃሴእያደረገ እንደሆነ ይታወቃል።

ህወሃት ከዚህ በፊት አብረውሲሰሩና በተለያየ የጥቅምአይነት ሲጎዳኙት የነበሩ ወኪሎቹን በማሰሚራት በሃገር ውስጥየተረጋጋ ሁኔታእንዳይፈጠር እየሰራይገኛል። የአቢይ ማግስትን የሚያዳክምማንኛውንምእርምጃዎች ይወስዳሉ። ኢዜማበተለይ ፕ/ር ብርሃኑ ነጋ ኢላማውስጥ ካስገቧቸው ሰዎች ውስጥ አንዱ ናቸው። በሌላ በኩል የዘውግ ጽንፈኝነት እንዲስፋፋ የሚያስችል የተቀናጀ ስራዎችን ውጪባለውየህወሃት መዋቅር አማካኝነት እየደገፉ ይገኛሉ። ህወሃት ኢትዮጵያ የምትባል ሃገር ጠፍታ ትግራይ የሚባል ሃገር እንዲማሰረት እና ኦሮሚያ የሚባል ሃገር እንዲኖር እንዲሁምሌሎች ብሄሮችምተገንጥለውየራሳቸውን ሃገር እንዲማሰርቱ የሚያስችል እቅድ አውጥቶ እየተንቀሳቀሰ ይገኛል። ባጠቃላይ ህወሃት የብሄራዊ ደህንነት ተቀዳሚስጋትነው።

1.2.2. የኦነግ (የኦሮሞነጻነት ሰራዊት)

የኦነግ ዋና አላማኦሮሚያ የሚባል ሃገር መመስረትነው። ይህ የሚቻል ከሆነ ኮንፈደሬት የሆነ ኦሮሚያን በኢትዮጵያ ውስጥ ማምጣት ነው። ኦነግ በዋናነት በምእራብ ወለጋ እና በጉጂ/ቦረና አካባቢ ይንቀሳቀሳል። በአሁን ሰአት እራሱን በገንዘብ፣ በሰውሃይል እና በመሳሪያ እያደራጀ ይገኛል። ይህን አቅም በዋናነት ከህወሃት፣ በአካባቢው ሃገራት ካሉ ቡድኖች፣ ከህዝቡ እና ከባለሃብቶች ነውየሚያሰባስበው። በተለይ በማግስት መዋቅር ውስጥ ያሉየማግስት አካላት የሚጃ እገዛ ያደርጉለታል። የማግስት የታችኛውመዋቅር ለኦነግ አላማየማከቀምአቅሙከፍተኛ ነው። በህብረተሰቡ ላይ የሚመስዳቸውአሰቃቂ እርምጃዎች ህዝቡየሚደርስልኝ የለምበማለት ከኦነግጎን እንዲሰለፍእያደረገውነው። በሚቀሳቀስበት ቦታዎች የወጣቱ ድጋፍ አለው። ጦላት ብሎየሚከራውን የአቢይ አስተዳደር ለማስወገድ ብሎውም በኦሮሚያ ላይየበላይነትን ለማኘየትበሚል ነውየሚንቀሳቀሰው።

ኦነግ የብሄር ድርጅቶች እንደ አጋር አድርጎ የሚመስድ ሲሆን የአንድነት ድርጅቶችን እንደ ኢዜማእና ብልጽግና ያሉትን ድርጅቶች ማጥፋት አለባቸውብሎ ያምናል። ብልጽግና የነፍጡኛ ስርአት አቀንቃኝ ነውብሎ ከኢዜማጋር መድቦታል። በሚሆኑምየብልጽግና ካድሬዎች ከኦነግ ጋር የሚይተባበሩ ከሆኑ እርምጃ ሊወሰድባቸው ይገባል ብሎ በቻለው አቅም እርምጃዎችን እየወሰደባቸውይገኛል።

የኦነግ የማሳሪያ አቅርቦት ፍላጎቱን ከመንግስት ጋር በሚያደርገውውጪ ሚኮ የሚያገኘው አንዱ ሲሆን ከመንግስት ውስጥም በአሻጥር የሚቀርቡለት አሉ። በባለሃብቶች በኩልም የማሳሪያ ግዢየሚጸጸምላት ጊዜምአለ። በሌላ በኩል በዘረጋውሚብአማካኝነት ደቡብሱዳን እና ሰሜን ሱዳን ውስጥ ካሉ ቡድኖችምማሳሪያዎች ይቀርብለታል። ባጠቃላይ ኦነግ የብሄራዊ ደህንነት ስጋት ከሆኑ ዋነኞች ውስጥአንዱነው።

1.2.3. የአማራ ሰራዊት (የፋኖ ሰራዊት)

በአማራውላይ በተለያየ ጊዜ የሚፈጠሩ ግድያዎችና ሚፈናቀሎች ሆን ተብሎ በአቢይ አስተዳደር አማራውን ለማዳከም የሚከናወን ነው በሚል እና አማራውን ከማንኛውም ጥቃት መከላከል ይኖርብናል በማለት የህቡዕ እንቅስቃሴዎችን ለሚድርግ የሚያስችል የህቡዕ መዋቅሮች እየተዘረጉ ነው። ይህ የህቡዕ እንቅስቃሴ የአማራ ሰራዊት ወይምየፋኖ ሰራዊት የሚል ስያሜ የተሰጠውሲሆን ዋና አላማውአማራ ክልልን በሞያዝ ከኦሮሞ ብልጽግና ተጽኖ ማላቀቅ የሚል ነው። ይህ የህቡዕ እንቅስቃሴ የፋኖነት አደረጃጀት በተለያዩ አካባቢዎች በመሳተፍ ህዝባዊ አመጽ በክልሉ ላይ እንዲኖር እና ክልሉን ለመቆጣጠር የሚያስችል ዝግጁነት ለመፍጠር የሚደረግ ነው።

በሰሜን ሸዋ፣ በጎጃምእና በወሎአካባቢ የተደራጀ የህቡዕ እንቅስቃሴ የሚያደርጉ ዝግጅቶች እና ውይይቶች ተከናውነዋል። በህቡዕ ለተደራጁ ሰዎች ስልጠናዎችን ለማጠት የሚያስችሉ ዝግጅቶች እየተደረጉ ይገኛሉ። የእነዚህ የተደራጁ ሃይላት በአማራ ብልጽግና ውስጥ ያሉ የተወሰኑ የመንግስት ሰዎች ድጋፍ ያላቸውሲሆን በአብን (የአማራ ብሄራዊ ንቅናቄ) ውስጥ ያሉ የተወሰኑ ግለሰቦች በእንቅስቃሴውዙሪያ ይገኛሉ።

በዚህ እንቅስቃሴ ዙሪያ ያሉ ግለሰቦች የአማራ ብልጽግና ውስጥ ያሉ አማራሮችንን እነሱ ወደሚፈልጉት መንገድ እንዲመጡ ማድረግ አንዱ ስልታቸው ሲሆን እንቅስቃሴዎቻቸውን የሚቃወሙ እንቅፋት የሚሆኑ ካሉ እስከ ማስወገድ ድረስ የሚደርዝግጅት መፍጠር እንደሚባ ስምማት አላቸው። የዚህ እንቅስቅሴ ሌላውኢላማኢዜማሲሆን ኢዜማውስጥ ያሉ ግለሰቦችን በተቻለ ማህን የተወሰኑትን መያዝና የድርጅቱን መዋቅር ሙሉ ለሙሉ መፍረስ የሚል ይገኝበታል። በዚህ ሂደት የሚያስቸግሩ አካላት ካሉ እስከ ማስወገድ የሚደርስ እርምጃዎች ሊወሰድባቸውይገባል ይላሉ። ባጠቃላይ ይሄ የህቡእ እንቅስቃሴ በዋናነት የአማራ ብልጽግናን በመቆጣጠር አማራ ክልልን ወደ ሚፈልጉት አቅጣጫለመውሰድ ነውእየሰሩ የሚኙት። በአሁን ሰአት በዝግጅት ደረጃ እና በማለስተኛ እንቅስቃሴዎች ያሉ ቢሆንምአካባቢውን ትርምስ ውስጥ እንዲገባ የሚድረግ አቅም ያለውበሚሆኑ ከብሄራዊ የደህንነት ስጋት ውስጥ አንዱ ተደርጎ ይወሰዳል።

1.3.የ ብልጽግና ችግሮች

ብልጽግና ገዢውመንግስት ነው። በብልጽግና ውስጥ ወጥ የሆነ የአስተሳሰብ አንድነት የለም። በተለይ በአማራ እና ኦሮሚያ ብልጽግና መካከል የእርስ በእርስ መጣላሶች ይታያሉ። በአፋር እና በሶማሌ ብልጽግና መካከልም ችግሮች አሉ። በአማራ እና ቤንሻንጉል ጉምዝ ብልጽግና

መካከልም አለመግባባቶች አሉ። በደቡብ እና ሲዳማ መካከል እስካሁን ያልተፈቱ ጉዳዮችም አሉ። ብልጽግና አንድ ወጥ ፓርቲ ነኝ ቢልምየተለያዩ ፍላጎት ባላቸውአካላት የተዋቀረ ፓርቲ ሚሆኑ እመጣ ነው።

በብልጽግና የሚፈጠሩ ችግሮች የገዢው ፓርቲ እንደሚሆኑ በሃገር ላይ የሚያሳድረው ተጽኖ ከፍተኛ ነው። አንዳንድ ችግሮቹ ቀጥታ የብሄራዊ ደህንነት ስጋት የሚሆኑበት ሁኔታምአለ። በተለይ ብልጽግና ውስጥ የሚፈጠር ክፍፍል በጸጥታ ተቋማት ውስጥ የሚኖረው ተጽኖ ከፍተኛ በመሆኑ ትልቅ አደጋን ይዞ የሚመጣበት ሁኔታእንዳለ ሊታሰብ ይገባል።

በብልጽግና ውስጥ የአቢይን አሜሪነት የሚቀበሉ አካላት አሉ። እነዚህ አካላት በኦሮሚያ እና አማራ ብልጽግና ውስጥ ይገኛሉ። ሁለቱ አካላት የአቢይ አሜሪን የሚቀበሉበት የየራሳቸውምክንያት አላቸው። የአማራ እና የኦሮሚያ ብልጽግና ያሉባቸውን ጉዳዮች ለየብቻ እንመልከት፡-

1.3.1. የአማራ ብልጽግና

የአማራ ብልጽግና ወጥየሆነ አሜሪር የለውም። እርስ በእርሱየተከፋፈለ ነው። በፌደራል እና በክልል ባሉ ባለስልጣናት መካከል የተለያዩ ልዩነቶች አሉ። እንዲሁም በክልሉ ውስጥም በተለያዩ ቡድኖች ተከፋፍለውአንዱ ሌላውን ይጠባበቃል። የክልሉ መስተዳደር እርስ በእርሱ የሜበብና ወጥየሆነ አሜሪር መስጠት አልቻለም። በተለይየአማራ ማንነት ባላቸውህዝብላይ በተለያዩ ቦታዎች የሚደርሱ ግድያዎች እና ሜናቅሎች የክልሉ አብዛኛውአሜሪር የኦሮሚያ ብልጽግናን ተጠያቂ ያደርጋል። በዚህ ምክንያት በአቢይ አሜሪር ላይ ከፍተኛ ቅሬታዎችን ያቀርባሉ። አንዳንዶች አቢይ ሃገሪቷን ማሜራት አልቻለምና ከስልጣኑ ማሳት አለበት የሚሉ አቋሞችን ሲያራምዱ ይታያል።

ክልሉ የአማራ ብሄርተኝነትን በማፉ አክቲቪስቶች፣ ባለሃብቶች እና የተለያዩ ፍላጎት ባላቸውአካላት በቀላሉ ተጽኖ ውስጥ ሲወድቅ ይታያል። በተለይ አክቲቪስቶች እና ባለሃብቶች በክልሉ የመንግስት መዋቅር ላይ ከፍተኛ ሜ አላቸው። የተለያዩ የክልሉ አሜሪሮች የእራሳቸውን ስልጣን ለሚደላደል እነዚህን አካላት በማከቀምስልጣናቸውን ለሚደላደል ሲጥሩ ይታያሉ። የአብን ደጋፊ የሆኑና በክልሉ የመንግስት መዋቅር ውስጥ የሚኙ አካላት ሌላው በክልሉ ውስጥ ያሉ ጉዳዮችን ውስብስብእንዲሆን በሚድረግ የራሳቸውን ሜ ይወጣሉ።

ክልሉ ከወልቃይት እና ራያ ጋር ተያይዞ ያሉ ጉዳዮችን በሚፈልገው ሜኩ ማከድ ባለመቻሉ ከፍተኛ ውጥረት ውስጥ ይገኛሉ። ይሄምከፌደራሉ መንግስት ጋር በአካሄድ ላይ እንዳይግባቡ አድርጓቸዋል። የክልሉ አስተዳደርን አቶ አገኘሁ ተሻገርን ከክልሉ ስልጣን ላይ ለማነሳት

የተለያዩ እንቅስቃሴዎች ሲደረጉ ቆይተዋል። እስካሁን ውጤታማ ባይሆንም እሱን ለማሳንት ከሃይል ጋር የተቀላቀለ እንቅስቃሴ ውስጥ የሚ ባ ከሆነ ክልሉን ለሌላ ዙር ትርምስ ሊዳርግ የሚችልበት እድል አለ።

የክልሉ የአሚራር አካላት በአካባቢያዊነት ተቧድነ ው በክልሉ ውስጥ እርስ በርስ ሲጓተቱ ሟት የተለሟደ ነው። ይሄ ሟተተ ሄዶ ሄዶ የጸጥታ አካላትን ወደ የሚያሳትፍ እንቅስቃሴ አድጎ ክልሉን የትርምስ ማዕከል እንዳያረግ ስጋት አለ። በክልሉ ውስጥ ያሉ አሚሮች በፌደራል የስልጣን እርከን ላይ ያሉ የአሚራ ብልጽግና አሚሮችን የአሚራን ጥቅም እያስጠበቁ አይደለም በሟል ብልጭድርግም የሟል የአለመግባባት ጉዳዮች በተደጋጋሚሲነ ሳ ሰንብቷል። ይሄም በፌደራሉ እና በአሚራ ክልል ባለስልጣናት ሟከል የእርስ በርስ ሽኩቻ እንዳይጀሚር ያሰጋል። በተለይ በአሚራ እና ኦሮሟያ ብልጽግና አሚሮች ሟከል የሟያየ ው አለመግባባት እየሰፋ ሄዶ ወደ ሃይል እንቅስቃሴ እንዳያሚራ ከፍተኛ ጥንቃቄ ሟድረግ የሚያስፈልግበት ጊዜ ላይ ሚሆኑን ሟታወቅ ይኖርበታል። በሁለቱ ሟከል የሟያየ ውውጥረትና ውጥረቱን ተጠቅሞ የፖለቲካ ድጋፍ ሟገኛ ለሟድረግ የሚደረገ ውጥረት ሌላ የደህንነት አደጋ ይዞ የመምጣት እድሉ ከፍተኛ ነው።

1.3.2. የኦሮሟያ ብልጽግና

የኦሮሞ ብልጽግና እንደ አሚራ ብልጽግና ወጥ የሆነ አሚራር የለውም። በተለይ የታችኛው ሟቅር የላይኛውአሚራር የሚያስተላልፈውን መሚያ ሟሉ ለሟሉ የሞተግበር ፍላጎት የለውም። የታችኛው ሟቅር ከራሱ ፍላጎት ጋር የሚቃረንን መሚያ እንዳላየ ሲያልፍ በተደጋጋሚ ይታያል። የኦነግ ሸኔ እንቅስቃሴን ምክንያት በሟድረግ የታችኛውሟቅር የላይኛውን አሚራር የሚያስተላልፈውን ትእዛዝ በተደጋጋሚበዝምታ ወይም ምንም አይነት እንቅስቃሴ ሳያደርግ እንደሚያልፈውለሟታዘብተችሏል።

የኦሮሟያ ብልጽግና ውስጥ የእነ ጃዋር እና ኦነግ ሸኔ ደጋፊዎች በብዛት በመንግስት ሟቅሩ ውስጥ ያሉ ሚሆናቸውወጥ የሆነ ድርጅታዊ ቅርጽ እንዳይይዝ አድርጎታል። እንዲሁም የአቢይ አስተዳደርን የሟቃወሟእስከ ታችኛውሟቅር ያሉየመንግስት አሚራር አካላት ያሉበት ነው።

በምርጫየ ሟይወዳደሩ የኦሮሞ ብልጽግና አሚሮች ተጽኖ በሟያሳድሩበት አካባቢያቸውላይ የኦሮሟያ ብልጽግና ሟቅር በሟ ባ እንዳይሰራ እንቅፋት የሟፍጠር ፍላጎት እንዳላቸው የሟያሳዩ ጥሬ ሚጃዎች ይቀርባሉ። አንዳንዱ አሉታዊ የሆነ እንቅስቃሴ ውስጥ የገቡም እንዳለ ይታወቃል።

በኦሮሞ ብልጽግና ውስጥ አቢይን በለማ የሙከት ፍላጎት ያላቸውና ጊዜ እየጠበቁ ያሉ አሚራሮችም የሚኙበት ነው። አድፍጠውየተለያዩ አሻጥሮችን በማስራት የአቢይ አስተዳደር በኦሮሚያ ላይ እንዳይረጋጋ የሚያደርጉ ተግባራትን ይወጣሉ። ይህንን ስራቸውንም በጸጥታ መዋቅሩ ውስጥ ለማስገባት እንቅስቃሴዎችን ያደርጋሉ። እነዚህ አካላት በነጃዋር ሞታሰር ከፍተኛ ቅሬታ ውስጥ የገቡ እንዳሉ ይታወቃል። የነጃዋር እና ለማደጋፊ የሆኑና በጸጥታ ተቋማት ውስጥ የሚኙ በርካታ ግለሰቦች እንዳሉ የሚታወቅ ሲሆን እነዚህ አካላት የአቢይ አስተዳደር ተረጋግቶ ክልሉን ሆነ ሃገሪቷን በሚባ እንዳያስተዳድር የተለያዩ አሻጥሮችን የማስራት አቅምያላቸውናቸው። የአብይ አስተዳደር ለነፍጠኛውያደረና የሚያደላ ነውየሚል ምልከታ ያላቸው እስከ ታችኛው መዋቅር ድረስ ያሉ የኦሮሚያ ባለስልጣናት አሉ። እነዚህ አካላት የአብይን አስተዳደር ከማዳከምና በኦሮሚያ ላይ የሚነቀሳቀሱ የተለያዩ ሃይሎችን ከመደገፍ ወደኋላ የማይሉ ናቸው። በተለይ የኦሮሚያ ክልል ከአማራ ክልል ባለስልጣኖች ጋር የሚባውን እሰጠገባ በከፍተኛ ሁኔታ ይፈልጉታል። ይህንንምክልሉ ተረጋግቶ እንዳይቀጣጥ ለማድረግ ይጠቀማሉታል።

በኦሮሚያ ውስጥ የኦነግ ሸኔ እየተጠናከረ መምጣትን በበጎ የሚመለከቱ ወይምየሃይል ሚዛን ያስጠብቅልናል ብለው የሚያምኑ እስከ ታችኛው መዋቅር ድረስ ያሉ የኦሮሚያ ክልል ባለስልጣነት ይገኛሉ። እነዚህ የመንግስት አካላት የአቢይ አስተዳደርን የሚቃወሙወገኖችን ሲደግፉና ሲያበረታቱ ይታያሉ። የኦነግ ሸኔ በተለያዩ ቦታዎች የሚውስዳቸውን እርምጃዎች ሚጃዎችን በማቅረብ የሚደግፉ እንዳሉ ሊታወቅ ይገባል። በአጠቃላይ በኦሮሚያ ክልል ያለው የመንግስት መዋቅር የተረጋጋ ያልሆነና ለሌሎች አካላት ማከቀሚያ የሚሆን እድሉ ሰፊ ሚሆኑ ክልልሉን ለሽብት ለሚፈልጉ ሃይሎች የተመቸ አድርጎታል። ይሄምየብሄራዊ ደህንነት ስጋት የሚፍጠር ሁኔታን እየፈጠረ እንደሆነ ሊታወቅ ይገባል።

1.4.ድንፈኝነት

በአገራችን በአሳሳቢ ደረጃ እየተስተዋሉ ከሚማኩችግሮች ውስጥ ድንፈኝነት ተጠቃሽ ነው። በተለይ የሃይማኖት እና የዘውግ ድንፈኝነት በተለያዩ የሀገሪቱ አካባቢዎች እየታዩ መምጣታቸውብሄራዊ የደህንነት ስጋት ወደ ሚሆን ተሸጋግሯል። ከሃይማኖት ድንፈኝነት ጋር ተያይዞ በተለይ የእስልምና አክራሪነት በተለያዩ የአገሪቱ ክፍሎች እንዲስፋፋ በሚድረግ ፍላጎታቸውን (interest) ለመሟላት የሚደረግ ጥረት አለ። የእስልምና አክራሪነትን በእምቱ ተከታቶች ላይ በማነጽ ለፖለቲካዊ ፍጆታ የመዋል እንቅስቃሴዎች ይታያሉ።

በእስልምና አክራሪዎች ቀስቃሽነት የእስልምና እምነት ተከታዮች በሚበዙበት የተለያዩ ቦታዎች ላይ የአክራሪ አስተምህሮትን በወጣቱ ላይ በማስረጽ በፖለቲካ እንቅስቃሴ ውስጥ በንቃት የሚሳተፉበትን ሁኔታ እየፈጠሩ ይገኛሉ። በአገሪቱ ላይ የሚቃሰቀሱ የተለያዩ ቀውሶችን ከማባባስ አልፎ እራሳቸውም የሚሳተፉበትን ሁኔታ በጭጠር የተጽኖ አድማሳቸውን ያሰፋሉ። በዚህ ሂደት ውስጥ የሚሳሙ በርካታ አካላት ያሉ ሲሆን ሚረባቸውን በማዘርጋት እርስ በርስ በማበብ ስራዎችን ያከናውናሉ። በዚህ ሚረብ ውስጥ በተለያዩ ከተሞች የሚኖሩ ባለሃብቶችንም ያቀፈ ሲሆን እንቅስቃሴዎችን የሚያደርጉት በዋናነት ማህጊድን ማእለያ በማድረግ ሲሆን የተለያዩ የግለሰብ ሞሪያ ቤቶች፣ ሆቴሎች፣ ማህበሰቢያ አዳራሾችና በማዘኖች (አብዛኛው ስብሰባም ሆነ ሴራ እዚህ ውስጥ ይካሄዳል) ላይም ያደርጋሉ። ውጪ አገራት ካሉ ከተለያዩ ወግ አጥባቂ ከሚሉት የማሊም ወንድማማች ማህበራት ጋር የጠበቀ ግንኙነት አላቸው። በተለይ ከግብጽ፣ ሳውዲአረቢያና ኳታር የቀረበ ወዳጅነት እንዳላቸው ይታማል። የገቢ ምንጩ ከውጭ በሚላኩ ብሮች፣ ከህገወጥ ኮንትሮባንድ በሚቡ ሸቀጣ ሸቀጦች፣ በውድ ማእድናት ሽያጭና ከመንግሥት እውቅና ውጪየ ሆነ ብር የማኛ ዘዴዎች ነው።

ከቅርብ ጊዜ ወዲህ አይሲአይስ (ISIS)፣ አልቃይዳ እና አልሻባብ በሀገራችን እግራቸውን ለማኸል ሰፊ እንቅስቃሴ እያደረጉ ይገኛል። እነዚህ አካላት በሀገር ውስጥ ያሉ የእስልምና አክራሪነትን በሚያቀነቅኑ ሰዎች አማካኝነት ማህረታቸውን እንዳይጥሉ የጸጥታ አካላት ከፍተኛ ክትትል ማድረግ ይኖርባቸዋል። አይሲአይስ (ISIS) ወጤታማ የምልማላ ስራዎችን እያከናወንኩ ነው እስከማለት ያደረሰው ዝም ብሎ ባዶ ፕሮፓጋንዳ ነው ብሎ ማዘናጋት አያስፈልግም። በተለይ በቅርብ ጊዜ እየተከሰቱ ያሉ ሃይማኖት ተኮር ግጭቶችን የማባባስና ይህን ተከትሎየእምነቱ ተከታዮችን በእምነቱ ተቆርቋሪነት ሰበብ ወደ ጽንፈኝነት እንዲገቡ የሚድረግ ስልቶችን ነድፈውእየተንቀሳቀሱእንደሆነ ግንዛቤ ሊወሰድ ይገባል።

በሌላ በኩል የክርስትና በተለይ የኦርቶዶክስ ክርስትና እምነት አክራሪነት እየተስፋፋ እየማጣ እንደሆነ ሊታወቅ ይገባዋል። ከቅርብ ጊዜ ወዲህ የኦርቶዶክስ ክርስትና እምነት በተለያየ አቅጣጫየጥቃት ኢላማ ተደርጋለች የሚለው እሳቤ በበርካታ የእምነቱ ተከታዮች ዘንድ እየተቀነቀነ ይገኛል። ይሄምየኦርቶዶክስ ክርስትና እምነት አክራሪነትን ሊወልድ እንደሚቻል ግንዛቤ መውሰድ ያስፈልጋል። የኦርቶዶክስ ክርስትና እምነት አክራሪነት እምነቷን ከጥቃት ለማላከል በሚል ምእሙን ሊያሰባስብይችላል። በተለያዩ የኦሮሚያ ክልል ቦታዎች የኦርቶዶክስ እና የእስልምና እምነት ተከታዮች መካከል በየጊዜውየሚሳውግጭት እንደማነ ሊወሰድ ይገባዋል። የኦርቶዶክስ እምነት ተከታዮች መንግሥት ቤተክርስቲያናን ከጥቃት ሊከላከል አልቻለምየሚል አማላካከት ይዘዋል። እየደረሰ ላለውጥፋት መንግስትን

ተጠያቂ እያደረጉ ይገኛሉ። ይሄም የእምነቱ ተከታዮች እምነቱን ሚጸከል አድርጎ ወደ ሚፈራጀትና እራሳችንን በራሳችን እንከላከላን ወደሚል አካሄድ ሊሄድ እንደሚቻል ግምት መውሰድ ያስፈልጋል። እንደዚህ ዓይነት እምነት ተኮር የሆኑ አደረጃጀቶች የሚፈጠሩ ከሆነ ሀገሪቷን ወደ ጥፋት ሊወስድ ወደ የሚቻል የሃይማኖች ግጭትን የሚያስፋፋ አካሄድ ሊሄድ የሚችልበት እድል እንዳለ ሊታመን ይገባል። በተለይ በቅርቡ የተፈጠሩት እናት ፓርቲ እና ነጻነትና እኩልነት ፓርቲ እምነት ተኮር በሚሆናቸውና የሃይማኖት ጽንፈኝነትን ፖለቲካዊ ቅርጽ እንዲይዝ የሚድረግ አቅም ያላቸው በሚሆኑ የብሄራዊ ደህንነት ስጋት ደረጃ ውስጥ ሊካተቱ ይገባል። ፖለቲካዊ ቅርጽ ያለው የሃይማኖት ጽንፈኝነት ሃገሪቷን ወደ ትርምስ እንዳይከት ከፍተኛ ጥንቃቄ የሚሻ ጉዳይ ነው። አንዴ ከእጅ ካመለጥ መመለስ ወደ የሚቻልበት ደረጃ ሊሄድ ስለሚችል እምነት ተኮር ሆነው የተቋቋሙ የፖለቲካ ድርጅቶችን በቅርበት መከታተል ያስፈልጋል።

የዘውግ ጽንፈኝነት በተለይ በኦሮሚያ እና አማራ ክልል እየተስፋፋ ይገኛል። የዘውግ ጽንፈኝነትን ለፖለቲካ የስልጣን መወጣጫአድርገው የሚከቀሙአካሎች በስፋት እየተፈጠሩ ነው። ወጣቱ ይህን ጽንፈኝነት እንዲያራግብ እና መንግሥት ላይ ተጽኖ በሚድረግ የሚፈልጉትን የፖለቲካ አላማ ለማስካት ይጥራሉ። በዚህ ሂደት ላይ በመንግሥት መዋቅር ውስጥ የሚሰሩ አካላት የዘውግ ጽንፈኞችን የሚደግፉበት ሁኔታ እየተፈጠረ ሚሆኑ ችግሩን የበለጠ ውስብስብ ያደርገዋል።

በኦሮሚያ ክልል በተለያዩ አክቲቪስቶች፣ የፖለቲካ ድርጅቶች፣ ታዋቂ ሰዎች እና ባለሃብቶች ጭምር ድጋፍ እየተደረገለት ያለው የኦሮሞ ጽንፈኛ ብሔርተኝነት ሚሰረቱን እንዲያሰፋ እየተደረገ ነው። የሚዲያ ድጋፍም ይደረግለታል። በማህበራዊ ሚዲያም ከፍተኛ ዘመቻ እየተደረገ እንደሆነ ይታወቃል። ዋና አላማውም የክልሉ ገዢ የሆነውን የኦሮሚያ ብልጽግና እና ጠ/ሚ ስተር አቢይን ከስልጣን ላይ ከማውረድ ጀምሮ ኦሮሚያ የሚገል ሀገር እስከማፍጠር የሚዘልቅ ነው። ይህ የሚይሰካ ከሆነ ብዙ ጦብት ያለውኮንፌዴሬሽን ለማፍጠር ያለመነው። ይህንን ዓላማለማስፈጸምከሰላማዊ እንቅስቃሴዎች ባሻገር የአማጽ እና የጉልበት ተግባራትን ለሚጸጸምየሚያስችል አደረጃጀቶችን ለማፍጠር የሚደረግ ማካራአለ። የኦነግ ሸኔ እንቅስቃሴ አንዱ የዚህ አካል ሚሆኑን ልብ ማለት ያስፈልጋል። በተለያዩ የኦሮሚያ አካባቢዎች ማንነንት ማሰረት አድርጎ የሚወሰዱ ጥቃቶች የዚህ የዘውግ ጽንፈኝነት ትሩፋቶች ናቸው።

በአማራ ክልል የሚታየው የዘውግ ጽንፈኝነት አማራውተጠቅቷ፣ ተፈናቅሏል፣ የሚባውን ጥቅም አላገኘምእንዲሁምበአማራ ሕዝብ ቁጣት ልክ የሆነ በፌደራሉ መንግሥት ላይ ስልጣን የለውም ወዘተ የሚሉ አጀንዳዎችን ማእከል አድርጎ የሚቀነቀን ነው። ለአማራውያልሆነች ኢትዮጵያ

ለኛ ምናችንምአይደለችምየሜል ቅስቀሳ ሲደረግ ተስተውሏል። የአሜራ ጽንፈኛ ብሄርተኝነትን በአብን (የአሜራ ብሄራዊ ንቅናቄ) ዙሪያ በማምጣት ድርጅታዊ ቅርጽ እንዲኖረው ለማድረግ እየተሞከረ ይገኛል። በክልሉ የመንግሥት መዋቅር ውስጥ የሚሰሩ የተወሰኑ ባለስልጣናት ሳይቀሩ የዚህ ጽንፈኝነት አቀንቃኝ የሆኑበት አግባብ አለ። የአሜራ ጽንፈኛ ብሄርተኝነት ዋና አላማው በኢትዮጵያዊነት የሚታወቀውን የክልሉን ሕዝብ ወደ አሜራ ብሄርተኝነት አቀንቃኝነት ስር እንዲሰለፍ ማድረግ ነው። ኢትዮጵያ ለአሜራው የማትሆን ከሆነ አሜራ የሚባል ሃገረ መንግሥት በመሞከረት የራስችንን እድል በራሳችን እንወስናለን የሚሉ ሁሉ የተፈጠሩበት ነው። በአሁን ሰአት ይህንን አባባል ከአንዳንዶቹ የጽንፈኛ ብሄርተኝነት አቀንቃኞች በስተቀር ሌሎች በስፋት ሲያነሱት አይታዩም። የታጠቀ የአሜራ ሰራዊት ለማቋቋም የሚደረገውጥረት አንዱ ከዚህ የአሜራ የጽንፈኛ ብሄርተኝነት ስር እንዲሰድ ከማድረግ ጋር የተያያዘ እንደሆነ ምግንዛቤ ሊኖር ይገባል።

ባጠቃላይ የሃይማኖት እና የዘውግ ጽንፈኝነት ብሄራዊ የደህንነት ስጋት እየሆነ መጥቷል።

1.5.የደህንነት ማህበረሰብእና የጸጥታ ተቋማት አቅምደካማት

የደህንነት ተቋማት የተለያዩ ጥቃቶች እና ግጭቶች ከማስታቸውአስቀድሞእነዚህን ጥቃቶች እና ግጭቶች ማስቀረት የሚያስችል የተተነተነ ሚጃ የማቅረብ አቅምደካማማሆን በሰፊው ይስተዋላል። በተለይ የትንበያ ሚጃ ትንተና ደካማ ማሆነ እየተፈጠሩ ካሉ የደህንነት ስጋቶችና አደጋዎች እንጻር ስናየው የድክመት ደረጃው በደንብ እንዲታይ ያደርገዋል። የብሄራዊ የደህንነት ስጋቶችን ለማላከል በሚሞክን ደረጃ የሚጃ እና ደህንነት ተቋማት በሚከበቅባቸውልክ ዝግጁአለማሆናቸውሃገሪቷ ከፍተኛ ችግር ውስጥእንዳለች ያሳያል።

የሚጃ እና ደህንነት ተቋማት ለስርገት የተጋለጡበማሆናቸውበተቋማቱ ውስጥ የህወሃት እና የኦነግ የነቁ እና የተኙ ወኪሎች (active and sleeper cell) እንቅስቃሴዎችን ሊያደርጉ የሚችሉበት እድል ሰፊ ያደርገዋል። ይሄምየሃገሪቷን ደህንነት አቅምእንዲመታመት የሚድረግ እድልን ይፈጥራል። በማሆኑም የደህንነት ማህበረሰቡ ከፍተኛ ትኩረት አግኝቶ መዋቅራዊ ማሻሻያዎችን በፍጥነት ማድረግ ካልቻለ ሃገሪቷ ለከፍተኛ አደጋል እንድትጋለጥ የሚድረግ አቅሙከፍተኛ ነው። የሚጃ ውድቀት በተደጋጋሚእየተከሰተ ማሆኑ የሃገሪቷን ተጋላጭነት ያሰፋ አድርጎታል።

2. የውጪተጨባጭየደህንነት ስጋቶች

በርካታ የውጭተጨባጭደህንነት ስጋቶች ያሉባት ሃገር ናት ኢትዮጵያ። በተለይ በቅርብ ጊዜ ከፍተኛ እና የተቀናጀ የውጭተጨባጭየደህንነት ስጋቶች እየተስተዋሉ ይገኛሉ። ዋና ዋና የሚባሉትን የውጪየ ደህንነት ተጨባጭስጋቶች እንደሚከተለውይቀርባል፦

2.1.ግብጽ የፈጠረችውስጋት

ግብጽ ከህዳሴ ግድብ ጋር ተያይዞ በኢትዮጵያ ብሄራዊ ጥቅሞች እና ደህንነት ላይ ከፍተኛ አደጋ ደቅናለች። በአለምአቀፍ ተቋማት ዘንድ ያላትን ተቀባይን በማከሰም ሰፊ ዘመቻ እያደረገች እንደሆነ ይታወቃል። በኢትዮጵያ በኩል ይህንን የግብጽ ዘመቻ ለመቋቋም የሚደረጉ ጥረቶች እንዳሉ ቢታወቁም በሚፈለገው ልክ በቂ አይደለም። በተለይ የውጪ ሚጃ ተቋም በእንደዚህ አይነት ጊዜ ከፍተኛ ሚናውን መወጣት ሲገባው እዚህ ግባ የሚባል እንቅስቃሴ እያደረገ አይደለም። ግብጽ በግላጭም ሆነ በስውር ኢትዮጵያ ላይ ተጽኖ የሚያሳድር እንቅስቃሴዎችን እያደረገች ነው። በኢትዮጵያ በኩል ይህንን ከግብጽ የሚመጣን ተጽኖ ለመቋቋም ብሎም ወደ አጥቂነት ለማሸጋገር በስውር የሚደረጉ ኦፕሬሽኖችን (covert operations) የማከራት አቅም ደካማመሆን የበለጠተጋላጭነት እያደረጋት ይገኛል።

ግብጽ በሰሜን ሱዳን የመጣስት መቀር እንዲሁም በወታደራዊ እና ደህንነት ውስጥ ያሉ ከፍተኛ ባለስልጣናትን በማያዝ ኢትዮጵያ ላይ የተቀናጀ እንቅስቃሴዎችን እያደረገች ትገኛለች። ይህ እንቅስቃሴ ደቡብ ሱዳን ድረስ በመዘለቅ ኢትዮጵያን ተጽኖ ውስጥ እንድትገባ የሚያሳድሩ እንቅስቃሴዎች እያደረገች ለመሆኑ የሚያሳዩ ሚጃዎች አሉ። በተለይ በኢትዮጵያ ውስጥ ያለሚጋጋት እንዲፈጠር የሚያደርጉ እንቅስቃሴዎችን በሰሜን እና ደቡብ ሱዳን ውስጥ በግብጽ በሚደገፉ ቡድኖች አማካኝነት ለመድረግ እና ኢትዮጵያ ውስጥ ካሉ ሃይሎች ጋር ለመቀናጀት እየሰራች ስለመሆኑ ፍንጭየሚሰጡጥሬ ሚጃዎች አሉ። ባጠቃላይ ግብጽ የውጪ የደህንነት ተጨባጭስጋት መሆኗ ላይ ጥያቄ አይነሳም።

2.2.ሰሜን ሱዳን የፈጠረችውስጋት

ሰሜን ሱዳን የድንበር ይገባኛል ጥያቄ ጋር ተያይዞ የብሄራዊ ደህንነት ስጋት መሆኗ አይቀሬ አድርጎታል። ኢትዮጵያ ተዳክማለች የሚል እይታ ያላት ሱዳን ከድንበር ጋር በተያያዘ በተደጋጋሚየምታነሳውን ጥያቄ በሃይል ጭምር በመታገዝ ፍላጎታን ለማሳካት የሄደችበት እርቀት ሲታይ ሰሜን ሱዳንን በቅርበት መከታተል አንዱዋነኛ ጉዳይ አድርጎታል። ሰሜን ሱዳን እንዲህ በሃይል ፍላጎቷን ለማሳካት የሄደችበትን እረቀት የኢትዮጵያ የሚጃ እና ደህንነት ተቋማት ቀድሞው በሚጃ መዋንበይ አለመቻላቸው ሃገሪቷን ለደህንነት ተጋላጭነት እንድትዳረግ የእራሳቸውን ሚና ተወጥተዋል።

ከሰሜን ሱዳን ጋር ተያይዞ የሚነሳ ችግሮች ከህወሃት ጋር የተፈጠረውን የጦርነት ሂደቶች የበለጠ ውስብስብ የሚድረግ አቅም ያለው በመሆኑ የሰሜን ሱዳንን ሁኔታ ችላ ማለት ፈጽሞ የማባ አይደለም፡ በኢትዮጵያ በኩልምየተጠና የተቀናጀ የኢትዮጵያን ጥቅምእና ደህንነት የሚያስጠብቅ ስውር እንቅስቃሴዎች ሚድረግእንደሚያስፈልግ ጥያቄ ውስጥየማባ አይደለም።

የሰሜን ሱዳን የወታደራዊ እና ደህንነት ከፍተኛ ባለስልጣናት በቤንሻጉል ጉምዝ ክልል የሚፈጠሩ ችግሮች ላይ እጃቸውያለበት መሆኑ እና አካባቢውን እነሱበሚፈልጉት መንገድ ተጽኖ ውስጥ ለማስገባት እንቅስቃሴ እያደረጉ እንዳለ የሚያሳዩ ሚጃዎች አሉ። ይህንን የሰሜን ሱዳን እረጅምእጅ ሜልክ ማስያዝ የመነግስት ሃላፊነት መሆኑን እዚህ ላይ በማሰወቅ መንግስት ድንበር ተሻጋሪ የሆኑ ጉዳዮች ያሉት መሆኑን አምኖ በሚፈለገውልክ መነቀሳቀስ ይኖርበታል። ባጠቃላይ ከሰሜን ሱዳን ጋር የሚያዋስኑ ድንበሮች አካባቢ የሚደረጉ እንቅስቃሴዎችን በቅርበት ማጣታተል ያስፈልጋል። ሰሜን ሱዳን የኢትዮጵያ ብሄራዊ ደህንነት ስጋት እየሆነች መምጣታ ላይ ምንምአይነት ብዝታ ሊኖር አይገባም።

ክፍል ሁለት፡ የምርጫደህንነት

ኢትዮጵያ ብሄራዊ የምርጫሂደት ውስጥ ትገኛለች። ይህ የምርጫሂደት ሃገሪቷን ወደ ሰላማዊ የስልጣን ችግግር ሂደት ውስጥ ይከታታል ተብሎ ቢታሰብም በበርካታ እና ውስብስብ ችግሮች የታጀበ የምርጫሂደት እየተከናወነ ነው። በቀጥታ ይሁን በተዘዋዋሪ ከላይ የተቀጣጠሉ የብሄራዊ ደህንነት ስጋቶች በምርጭውሂደት ላይ የራሳቸውን ተጽኖ ያሳርፋሉ። የምርጫሂደቱ ሃገሪቷን አዎንታዊ ወደ ሆነ ሰላማዊ የስልጣን ሽግግር በመውሰድ የዴሞክራሳዊ ሂደቱን የተሳለጠየሚድረግ አቅምእንዳለውሁሉ ሃገሪቷን ወደ ሌላ የቀውስ ሂደት ውስጥምይዟት ሊገባ እንደሚችል ትንበያዎች ይቀርባሉ። ከላይ ከተቀጣጠሉ የብሄራዊ ደህንነት ስጋቶች እና ሌሎች ችግሮችን መሻሻ በሚድረግ ከምርጫጋር ተያይዞ የሚሱ ጉዳዮች ለሌላ አላስፈላጊ ቀውስ ሃገሪቷን ሊዳርጋት የሚችልበት እድል እንዳለ መገንዘብ ያስፈልጋል። ሃገሪቷ በዘርፈ ብዙና ውስብስብ ችግሮች የተተበተበች በመሆኑ ይህ የምርጫሂደት እነዚህ ችግሮች በሚፈላት ውጥረት ውስጥ ሊያስገባ የሚችልበት እድል እንዳለ የሚያሳዩ ምልክቶች አሉ። ይህምእንዳለ ሆኖ፤ የምርጫሂደቱ ሚዛናዊ እና በሳረታዊነት ቅብሉነት ያለውመነግስት መመስረት የሚያስችል የምርጫሂደት ከተካሄደ ደግሞየሃገሪቷ ተስፋምጭምር ነው።

ጠቅለል ባለ ሁኔታ ሲታይ በምርጭውሂደት ላይ ሁለት ቡድኖችን ማየት ይቻላል። አንደኛው የተሳካ ምርጫእንዳይካሄድና የምርጭውን ታእሚነት ጥያቄ ውስጥ ለማስተት የሚቀሳቀሱ ሃይሎች ሲሆን ሌላኛውቡድን በምርጭውተስፋ ያደረገ እና በሚፈለገውደረጃ እንኳን ባይሆን ሳረታዊ በሚል ደረጃ ቅቡልነት ያለው መነግስት ምጭጠር ከተቻለ የምርጭውን ሂደት

እንደስኬት ሊቆጠር ይገባል የሚሉ ናቸው። እነዚህ ሰፊ ሚእቀፍ ያላቸው ቡድኖች የምርጫውን ሂደት ላይ በአዎንታዊ እና በአሉታዊ ሁነት ምርጫውን ላይ ተጽኖ የሚያሳድሩ ናቸው። ሁለቱን ቡድኖች በተወሰነ ሜልኩ ለማየት እንሞክራለን።

የመጀመሪያው ቡድን የምርጫውን ታእማኒነት ጥያቄ ውስጥ ለማስገባት የሚሰራ ቡድን ነው። ይህ ቡድን በዋናነት የመንግስትን ስልጣን በሃይል ለመያዝ የሚነቀሳቀስ ቡድኖች ያሉበት ሲሆን እንደ አነግ ሸኔ፣ ህወሃት የማሰሉ ድርጅቶች ይገኙበታል። በሌላ በኩል በተለያየ ምክንያት በምርጫው የሚሳተፉ ድርጅቶችም እንደ አፌኮ፣ አነግ የማሰሉት ይገኙበታል። የዚህ ቡድን ፍላጎት የምርጫው ታእማኒነት ጥያቄ ውስጥ እንዲገባ የሚድረግ ብቻ ሳይሆን የአቢይ አስተዳደር ሃገሪቷን በአግባቡ መምራት እንዳልቻለ ለማሳየትም የሚደረግ እንቅስቃሴ ነው። ባጠቃላይ የመንግስት አስተዳደር እና የምርጫ ሂደቱ የታእማኒነት ጥያቄ እንዲነሳበት በሚድረግ አጠቃላይ የፖለቲካ አቅጣጫው ላይ ተጽኖ ፈጥሮ እነሱ ወደ የሚፈልጉት የፖለቲካ ሂደት ውስጥ እንዲገባ ነው እየሰሩ ያሉት። ይህን እንቅስቃሴ የሚጸጽት ደግሞ በተለያየ ሜልክ ሲሆን ከሰላማዊ የፕሮፓጋንዳ ስራ ጀምሮ ሃይልን እስከማከቀምና ነጹሃንን እስከመግደል የሚደርስ መንግስት ሃገሪቷን መቆጣጠር እና የዜጎችን ደህንነት ማከበቅ የሚቻል አይደለም የሚለውን ሜልእክት እንዲሰራጭ በሚድረግ ህዝቡ በመንግስት ላይ የሚኖረውን እምነት እንዲሸረሸር የሚያደረግ ስራ ነው። በዚህም ሂደት ከተቻለ ምርጫው እንዲደናቀፍና እንዳይደረግ ወይም እንዲራዘም ለማድረግ ሲሆን ምርጫ የሚደረግ ከሆነ ደግሞ የሚሳካው መንግስት የቅቡልነት ችግር ያለውና ደካማ መንግስት እንዲሆን ታልሞ የሚፈጸም ድርጊቶች ናቸው። በዚህ እንቅስቃሴ ውስጥ በመንግስት መዋቅር ውስጥ ያሉ የመንግስት አሚሮች የሚሳተፉበትና እገዛ የሚያደርጉበት ሁኔታ እንዳለ ሞታወቅ አለበት። ይህ ሂደት ከተቻለ እስከ ሚፈንቅለ መንግስት ድረስ እንዲያድግ ለማድረግ የሚሰራበትና አሁን ያለውን የአቢይ አስተዳደር በሃይል ለማውረድ ጭምር እንቅስቃሴዎች የሚደረጉበት ነው።

ሁለተኛው ቡድን ማሰረታዊ በሚባል ደረጃ ቅቡልነት ያለው የምርጫ ሂደት ከተፈጠረ ለዴሞክራሲያዊ ሽግግሩ ወሳኝ እንደሆነ የሚያምን ውቡድን ነው። በዚህ ቡድን ውስጥ ኢዜማእና ብልጽግና በዋናነት የሚከተቱ ናቸው። ይህን አካሄድ ኢዜማማሉ ለማሉ አቋሙአድርጎ ሲቀበለው የሚታይ ሲሆን በብልጽግና በኩል እንደ ፓርቲ የሚቆበሉት ቢሆንም በብልጽግና ውስጥ ያሉ አካላት ግን ይህ አካሄድየአቢይን አስተዳደር እንዲቀጥል የሚያደርግ ስለሆነ የመጀመሪያውን ቡድን እንቅስቃሴ በሚገፍ የአቢይን አቅምእና ከኢዜማ ጋር ተኩኖ የአንድነት ሃይሉን ለማከናከር የሚዳቸው በሚሆኑ ቀጣይ የሚኖረውን መንግስት የተረጋጋ እንዳይሆን የሚያደርጉ ስራዎችን የሚሰሩ የብልጽግና አካላት እንደሚኖሩ ሞታወቅ አለበት። እነዚህ

የብልጽግና አሚሮች አቢይ ስልጣኑን የሚያደላድል ከሆነ በእሱ የአሚር ክበብ ውስጥ ቦታ አይኖረንምእና ጥቅማቹንን ማስጠበምአይቻለንምብለውከአሁኑ የሚያስቡ አካላት እንደሆኑ ልብሊባል ይገባል።

በሌላ ሜልኩ ደግሞ እንደሶስተኛ ቡድን የሜቆጠሩት ከላይ ከተቀማኩቡድኖች ጋር ተያይዞ የሚ ሱ ጉዳዮችን እንደየሁኔታው በማከቀም የፖለቲካ ፍላጎታቸውን ለማሳካት የሚሰሉ አካላት ያሉበት ቡድን ነው። በዚህ ቡድን ውስጥ አብን፣ እናት እና ነጽነት እና እኩልነት በዋናነት ይጠቀሳሉ።

ባጠቃላይ ሃገሪቷ አሁን ካለችበት ዘርፈ ብዙ ችግሮች አንጻር የምርጫውሂደት በብዙ ውስብስብ ችግሮች የሚታጀብ በመሆኑ የምርጫውን ሂደት እንዳይበላሽ የሚያደርጉ ዘርፈ ብዙ ስራዎችን ማከራት የሚያስፈልግበት ጊዜ ነው። በተለይ የምርጫቦርድ የአቅም ውስኑነት የምርጫውን ሂደት ላይ አሉታዊ ተጽኖ የማሳደር አቅሙከፍተኛ በመሆኑ ወደ ሌላ ቀውስ ሊያሙራ የሚችልበት እድልን ይፈጥራል። ስለዚህ የምርጫቦርድ ማከረታዊ የሚሉ የምርጫመሟዣዎችን ከመሞላት አንጻር ክትትል ሊደረግበት ይገባል። በተለይ የምርጫቦርድ የአቅም ውስኑነቱ እንዲሰፋ የሚያደርጉ የአሻጥር እንቅስቃሴዎች ሰለባ እንዳይሆን ከፍተኛ የደህንነት ክትትል የሚያስፈልገውተቋምነው።

ከምርጫደህንነት ጋር ተያይዞ የሚ ሳውሌላውወሳኝ ነጥብ በመግስት መዋቅር ውስጥ ያሉ አካላት እንሽነፍበታለን ብለውበሚያስቡት ቦታዎች ላይ ምርጫውን ለማጭበርበር የሚያስችል ፍላጎቶች እንዳሉ ጥሬ ሚጃዎች ያሳያሉ። በተለይ በገጠራማአካባቢ ታእሚነት ያለውምርጫ ቢደረግ እንሽነፋለን ብለውየሚሰጉ የብልጽግና ተሙራጮች የምርጫታእሚነትን ጥያቄ ውስጥ በሚከት ደረጃ እንቅስቃሴዎችን ለሜድረግ እየተዘጋጁእንደሆነ የሚከቁሙጥሬ ሚጃዎች አሉ። እንደዚህ አይነት እንቅስቃሴዎች በምርጫውሂደት ላይ የሚያሳድረውአሉታዊ ተጽኖ ከፍተኛ በሚሆኑ ከምርጫሂደት ጋር ተያይዞ ለሚ ሱውዝግቦች እና ቀውስ ምክንያት የሚሆን እድሉ ሰፊ ነው።

በሌላ በኩል የሚራጮች ምዝገባ አነስተኛ ሚሆን ከምርጫሂደት በኋላ የሚሳረተውን መግስት ቅቡልነት ክፉኛ የሚ ዳው በመሆኑ ሙራጮች ለምን መመዝገብ አልፈለጉም የሚለው ጥያቄ በአጣጋቢ ሜልኩ መመላስ ያስፈልጋል። በተቀናጀ መንገድ ህዝቡ እንዳይሚጥና የምርጫካርድ እንዳይወስድ የሜደረጉ ቅስቀሳዎች እንዳሉ ይታወቃል። በብልጽግና ካድሬዎች ተጽኖ አይሚጠንምብለውየሚያስቡት ሜህበረሰብየምርጫካርድ እንዳይወስድ የተቀነባበረ ዘመቻ ሲያደርጉ የሚታይባቸው አካባቢዎች አሉ። በሌላ በኩል የምርጫታእሚነት እንዳይኖር የሜፈልጉ ሃይሎችምህዝቡ ምርጫላይ እንዳይሳተፍ ቀስቀሳዎችን እያደርጉ ይገኛሉ። በተለይ

በኦሮሚያ እንደዚህ አይነት ቅስቀሳዎች በሰፊውይስተዋላሉ። ባጠቃላይ የሚራቁ ምዝገባ እና ምርጫየ ሚያካሂደውየሰዎች ብዛት ከምርጫቅቡልነት ጋር ቀጥተኛ ግንኙነት ያለው በሚሆኑ በዚህ ጋር የተያያዙ የሚያጋጥሙችግሮች የደህንነት ስጋት ተደርገውሊወሰዱ የሚችሉበትን እድል እንዳለ ሚታወቅ አለበት።

ከምርጫቦርድ ጋር ተያይዞ የሚፈጠሩ ችግሮችና የአቅም ውስኑነት ሃገሪቷን የምርጫቀውስ ውስጥ ሊከታት የሚችልበት እድል እንዳለ በማመን ይህ ጉዳይ የብሄራዊ ደህንነት ስጋት ከሚሆኑ በፊት የተቀናጀ ዝግጁነት ሚፍጠር የሚያስችል ስራዎችን ከአሁኑ ማከራት ያስፈልጋል። በዚህ ሂደትምየተፎካካሪ ፓርቲዎች የሚከበቅባቸውን ሚና ማወጣት ይኖርባቸዋል።

ክፍል ሶስት፡ ኢዜማሊከተላቸውየ ሚ ባቸውከብሄራዊ ደህንነት ጋር የ ተ ያ ያ ዙ አ ቅ ጣ ጫ ዎች

1. የሃገሪቷ የብሄራዊ ደህንነት ስጋቶች ላይ አሚራሮቹ የተሟላ እና ተማሳሳይ ምልከታ እንዲኖራቸውሚድረግ
2. በትግራይ ውስጥ የሚደረጉ የጦርነት ሂደቶች ላይ ተሞርኩዞ በተለይ ከኤርትራ ሰራዊት ማውጣት ጋር በተያያዘ የኤርትራ ሰራዊት እንዲወጣ የሚከይቅ አቋም ኢዜማ ሚራመድ የለበትም፡ በአሁን ሰአት የኤርትራ ሰራዊት ከትግራይ የሚወጣ ከሆነ ህወሃት ተሟልሶ የበላይነቱን ልዪዝ የሚችልበት እድል እንዳል ያማላክታል። የማከላከያ ሃይል አፋጣኝ በሆነ መንገድ በትግራይ ውስጥ የሚደረጉ እንቅስቃሴዎችን ማሉ ለማሉ በቁጥጥር ስር ሚድረግ እንዳለበትና የህግ ማስከበሩ ዘማቻ በአጭር ጊዜ አጠናቆ ህዝቡ ሰላማዊ ህይወቱን ሞኖር የሚችልበትን ሁኔታ እንዲፈጥር እንዲሁምየሰባዊ ማበት ጥሰቶች ጋር ተያይዞ ተጠያቂነት እንዲሰፍን ከማሳሰብውጪበአሁን ሰአት የኤርትራ ሰራዊ በአፋጣኝ ከትግራይ አካባቢ እንዲወጣ ማስየቅ የሃገሪቷን ብሄራዊ ደህንነት የማሞቻሞች እድሉ ሰፊ እንደሆነ ማታወቅ ይኖርበታል።
3. በማነኛውምመልኩ በሃይል መንግስትን ለማ ልበጥ የሚደረግ የአጭ እንቅስቃሴ በጽኑ ሊወገዝ እንደሚ ባ ግንዛቤዎች ሚፍጠር።
4. የዘውግ እና የሃይማኖት ጽንፈኝነትን የሚያማጣውን አደጋ በማማላከት በየጊዜ እንደዚህ አይነት ጉዳዮች ሊወገዙ እንደሚ ባ ግንዛቤ ሚፍጠር
5. ብልጽግና በውስጡ ያሉትን ጽንፈኞች እንዲያጸዳና የተረጋጋ ሃገር ለሚፍጠር የሚደረገውን ጥረት አዎንታዊ በሆነ መንገድ እንዲወጣተጽኖ ማሳደር።
6. የደህንነት ማህበረሱ አደጋዎች ከሚድረሳቸውበፊት ቀድሞየማቀረትና የማላከል ተግባራትን በሚ ባ እንዲወጡ የሚትወት እና የብሄራዊ ደህንነት ስጋቶችን

ለማከላከል የሚያስችል ዝግጁነት ለመፍጠር መዋቅራዊ የሆነ ለውጥ እንዲፈጥሩ ጫፍ ሚድረግ።

7. ከምርጫ ደህንነት ጋር ተያይዞ ሊነሱ የሚችሉ ችግሮችን ለሚምላክታቸው አካላት በማሳወቅ ትኩረት እንዲያገኝ ሚድረግ።
8. ከላይ የተቀማጠሉ ስጋትቶች አንጻር ኢዜማ እና የኢዜማ አሚራር ኢላማ እንደሆኑ ለማሰየት ተሞክሯል። በሚኦኑምኢዜማን እና የኢዜማከፍተኛ አሚሮች በተለይ ከፍተኛ የደህንነት ስጋት ካለባቸው ውስጥ ፕ/ር ብርሃኑ ነጋ፣ አቶ አንዷለምአራጌ እና አቶ ክቡር ገና ምርጫውእስኪያልፍ ድረስ በመንግስት የጥበቃ አካላት እንዲጠበቁ ሚድረግ የሚቻልበት እድል እንዲኖር ማስራት። ካልሆነ ም ኢዜማ የግል ጠበቂዎችን ሊቀጥር የሚችልበትን ሁኔታ በመፍጠር ደህንነታቸው የተጠበቀ እንዲሆን ሚድረግ ይገባል። በሌላ በኩል የኢዜማጽ/ቤት ደህንነቱ የተጠበቀ እንዲሆን አስፈላጊውየጥበቃ ቅጥር እንዲከናወንና የደህንነት ካሜራዎች ግዢተፈጽሞውስራየሚጀምሩበት ሁኔታ በፍጥነት መጀምር ያስፈልጋል። እንዲሁም ከፍተኛ የደህንነት ስጋት ያለባቸውን አሚሮች ማከታተል የሚያስችል የደህንነት ፕሮቶኮል አዘጋጅቶ ተግባራዊ ሚድረግ ያስፈልጋል።

ክፍል አራት፡ መንግስት ሊተገብራቸውየሚገቡምክረ ሃሳቦች

1. በትግራይ እና በተለያዩ የኦሮሚያ አካባቢዎች ያሉትን የሽምቅ እንቅስቃሴዎችን ለመቆጣጠር የሚያስችል የጸረ ሽምቅ (counter insurgencies) ስትራቴጂዎችን ቀይሶ ተግባራዊ ሚድረግ ይጠበቅበታል። ለዚህ ግዳጅ ብቁ የሆኑ ሚሆን የሚያስችሉ የተለያዩ አካላት ስልጠናዎችን በማጠት በዚህ ግዳጅ ላይ ስምሪት እንዲፈጸም ለሚድረግ የሚያስችል ዝግጁነት መፍጠር። በሚበኛ የጦርነት ስልት ስልጠና በወሰደ ሃይል የጸረ ሽምቅ እንቅስቃሴ ውጤታማሚሆን ስለሚይቻል የጸረ ሽምቅ እንቅስቃሴ በብቃት ለመወጣት የሚያስችል ሃይላትን ማዘጋጀት ያስፈልጋል።
2. የጸረ ህቡዕ እንቅስቃሴዎችን (counter clandestine activities) ለሙትግበር የሚያስችል ዝግጁነት በማከላከያ እና በደህንነት ሚህበረሱ ዘንድ እንዲፈጠር ሚድረግ ያስፈልጋል።
3. የደህንነት ሚህበረሰቡ በተለይ የውጪ ሚጃ ዘርፍ የስውር ጥቃት እና ኦፕሬሽኖች (covert action and operationስ) ሚጸም በሚያስችል ደረጃ የሚያ ዝግጁነት መፍጠር ይገባዋል።

4. ከላይ ከአንድ እስከ ሶስት የተቀጣጡ ተግባራትን ለሚጸም የሚያስችል የመቅር ማስተካከያ ሚድረግ የሚያስፈልግ ስለሆነ ተግባራቱን በሚሞጡ ደረጃ መቅሮች ከእንደገና ሚራጀት ይኖርባቸዋል።
5. የምርጫ ደህንነትን የሚመቻምቹ ተግባራትን ለመቆጣጠር የሚያስችል ዝግጁነት የደህንነት ማህበረሰቡ እንዲኖረው ሚድረግና የሚፈጠሩ ችግሮችን ተከታትሎ አፋጣኝ እርምጃዎችን በመውሰድ የምርጫደህንነትን ሚረጋገጥ ያስፈልጋል።
6. የዲፕሎማሲ ስራዎችን ከውጪ ሚጃ ስራዎች ጋር እንዲተሳሰሩ አድርጎ ተንካራ የዲፕሎማሲ ዘመቻ በግላጭእና በስውር ሚድረግ ይገባል።
7. ጽንፈኝነትን ለማላላከል የሚያስችል ስትራቴጂዎችን በመንደፍ ተግባራዊ ሚድረግ።
8. የምርጫደህንነት ከሚረጋገጥ አንጻር የተፎካካሪ ፓርቲዎች እና ከፍተኛ አሚሮችን ደህንነት ለሚረጋገጥ የሚያስችሉ የጥበቃ ተግባራትን መንግስት እንዲወጣ ሚድረግ ያስፈልጋል። ለነዚህ አካላት እንዳለባቸውየደህንነት ስጋት የግል ጠበቂዎችን ጭምር መመደብ ያስፈልጋል።